
A

Acces la apă (*Access to water*) - desemnează acel drept cu valoare fundamentală, potrivit căruia persoanele fizice și juridice utilizează apă în cantitatea necesară și de o calitate adecvată. Pornind de la considerentul după care apa este vitală pentru viața și sănătatea umană, și totodată, esențială pentru gestionarea ecosistemelor, pentru agricultură, energie și securitatea globală a planetei, încă din 2010, accesul la apă și canalizare a fost recunoscut ca un drept al omului. Problematika realizării accesului la apă și canalizare la nivel mondial face parte din politica de dezvoltare a Uniunii Europene, care de pildă, prin Planul de acțiune privind drepturile omului și democrație (2015-2019), s-a angajat să sporească accentul pe drepturile economice, sociale și culturale din politica sa externă, inclusiv dreptul uman de acces la apă, iar prin Planul de acțiune de gen (2016-2020), s-a angajat și pentru

acces egal și control asupra apei curate pentru fete și femei. Printr-o campanie (Right2Water) de angajare a Uniunii Europene și a statelor membre de punere în aplicare a dreptului fundamental al omului de a se asigura accesul la apă și canalizare, s-au stabilit trei obiective, respectiv: apa și canalizarea să fie garantate pentru toate persoanele în Europa; liberalizarea serviciilor de apă este interzisă, iar accesul la apă și canalizare este universal (global). În urma unor astfel de inițiative și a demersului prin care se urmărește ca apa să rămână un serviciu public și un bun public, Uniunea Europeană și-a intensificat eforturile pentru realizarea accesului universal la apă și canalizare, astfel că, noua Directivă (UE) 2020/2184 privind calitatea apei destinate consumului uman, include norme care: actualizează standardele de calitate privind apa potabilă și prevăd reguli privind evaluarea riscurilor

potențiale asupra calității apei dar și costurile de monitorizare a calității apei; impun țărilor membre luarea de măsuri privind îmbunătățirea accesului la apă, sau menținerea accesului întregii populații, în special a grupurilor vulnerabile și marginalizate, la apă potabilă; impun obligația pentru state de a se asigura că sunt disponibile informații adecvate și actualizate privind apa potabilă. Actuala Directivă (UE) din 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman, se aplică începând 12 ianuarie 2021, iar statele membre au obligația de a o transpune în legislația proprie până la 12 ianuarie 2023 (unele aspecte până la 12 ianuarie 2026).

Acces la informația de mediu (*Access to environmental information*) - este realizat în temeiul dreptului la informație, drept ce este reglementat de art. 31 din Constituția României, text care dispune că: dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit, și că, autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. Potrivit art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes

public, informația privind mediul reprezintă o informație publică, pentru că privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma de exprimare a informației. Art. 2 pct. 38 din OUG 195/2005 privind protecția mediului, statuează în sensul că informația privind mediul reprezintă orice informație scrisă, vizuală, audio, electronică sau sub orice formă materială despre: starea elementelor de mediu cum sunt aerul și atmosfera, apa, solul, suprafața terestră, peisajul și ariile naturale, inclusiv zonele umede, marine și costiere, diversitatea biologică și componentele sale, inclusiv organismele modificate genetic, precum și interacțiunea dintre aceste elemente); factorii de mediu precum, substanțele, energia, zgomotul, radiațiile sau deșeurile, inclusiv deșeurile radioactive, emisiile, deversările și alte evacuări în mediu, ce afectează sau pot afecta elementele de mediu; măsurile, inclusiv măsurile administrative cum sunt politicile, legislația, planurile, programele, convențiile încheiate între autoritățile publice și persoanele fizice și/sau juridice privind obiectivele de mediu, activitățile care afectează sau pot afecta elementele și factorii indicați anterior, precum și măsurile

sau activitățile destinate să protejeze elementele mediului; rapoartele referitoare la implementarea legislației privind protecția mediului; analizele cost-beneficiu sau alte analize și prognoze economice folosite în cadrul măsurilor și activităților; starea sănătății și siguranței umane, inclusiv contaminarea, ori de câte ori este relevantă, a lanțului trofic, condițiile de viață umană, siturile arheologice, monumentele istorice și orice construcții, în măsura în care acestea sunt sau pot fi afectate de starea elementelor de mediu sau, prin intermediul acestor elemente, de factorii, măsurile și activitățile de mediu.

Accident ecologic (*Ecological accident*) - denumit și accident de mediu, este definit ca fiind acea întâmplare neașteptată, eșec sau pierdere, ce are potențialul de a dăuna ecosistemului sau resurselor naturale. Deseori, accidentul ecologic este considerat ca fiind evenimentul care se produce ca urmare a unor deversări sau emisii de substanțe sau preparate periculoase (poluante) neprevăzute, ce pot fi sub formă lichidă, solidă, gazoasă ori sub formă de vapori sau de energie, rezultate din desfășurarea unor activități antropice necontrolate sau bruște, capabile să afecteze ori să distrugă ecosistemele naturale și

cele antropice. Mărimea și amploarea acestor evenimente variază foarte mult, la fel cum sunt variabile și consecințele produse asupra mediului (care pot fi, la scară geografică mai mică sau mai mare, interne sau transfrontaliere, cu implicații pe termen scurt sau îndelungat, grave sau mai puțin grave). Severitatea efectelor accidentelor ecologice depinde foarte mult de natura receptorului de mediu, în sensul că un accident produs într-un habitat, de pildă, poate avea o semnificație limitată, în timp ce un accident similar produs asupra altui habitat, ar putea avea implicații grave, cum ar fi, afectarea integrității acestuia. La fel, și perioada anului în care se produce un accident ecologic poate avea o influență semnificativă asupra rezultatului generat.

Accident major (*Major accident*) - din perspectiva legislației europene privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, înseamnă un eveniment, cum ar fi o emisie majoră, un incendiu sau o explozie care rezultă din evoluții necontrolate în cursul exploatării oricărui amplasament industrial și care conduce la pericole grave, imediate sau întârziate, pentru sănătatea umană sau mediu, în interiorul sau în exteriorul amplasamentului,

și care implică una sau mai multe substanțe periculoase. Cu toate că nu există reguli care să poată fi aplicate universal la evaluarea accidentelor, cercetările din ultimii ani au indicat că trebuie să fie luate în considerare pentru a determina dacă un eveniment constituie un accident major pentru mediu, următoarele aspecte: gradul de contaminare sau deteriorare a habitatelor, speciilor sau comunităților, severitatea efectelor precum și durata probabilă a oricăror efecte-consecință ale producerii accidentului.

Accident nuclear (*Nuclear accident*) - înseamnă evenimentul nuclear care afectează instalația și provoacă iradierea ori contaminarea populației sau a mediului peste limitele permise de reglementările în vigoare. Până în prezent, industria nucleară globală a cunoscut trei accidente nucleare majore, fiecare dintre acestea cu niveluri diferite de eliberare radioactivă în mediu și cu acțiuni diferite întreprinse pentru situația de urgență creată, și anume: accidentul Three Mile Island din 1979, accidentul de la Cernobîl din 1986, și accidentul de la Fukushima Daiichi din 2011. S-a dovedit că factorii cheie care contribuie la lipsa unei abordări sistematice a experiențelor generate de accidentele nucleare

includ faptul că acestea s-au petrecut în țări diferite și în stadii diferite de dezvoltare a tehnologiei de gestionare a informațiilor și a sistemelor de comunicații naționale și globale. Accidentele nucleare sunt accidente cu consecințe grave, ce pot expune populația și mediul la niveluri periculoase de radioactivitate, considerent pentru care acestea declanșează și răspunderi uriașe pentru cei responsabili de producerea lor. Limitele de răspundere în materie nucleară sunt comune în întreaga lume, iar eforturile internaționale de standardizare a răspunderii în temeiul Convenției privind despăgubirea suplimentară pentru daune nucleare, sunt centrate pe o acoperire minimă a răspunderii la nivel mondial.

Achiziții publice verzi, denumite și **achiziții publice ecologice** (*Green public procurements*) - desemnează o politică voluntară ce vine în sprijinul autorităților publice la achiziționarea de produse, servicii și lucrări cu impact redus asupra mediului. Acest concept este un instrument util pentru stimularea pieței produselor și a serviciilor ecologice și, în consecință, pentru reducerea efectelor asupra mediului ale activităților autorităților publice. Achizițiile publice verzi presupun ca, în cadrul procedurii

de atribuire a contractelor de achiziții publice, în specificațiile tehnice să se includă cerințe de mediu, utilizarea etichetelor ecologice sau aplicarea de criterii de atribuire bazate pe caracteristici de mediu. Acest tip de achiziții cu respect pentru mediu determină un impact semnificativ asupra mediului, atât cu referire la extracția materiilor prime, la fabricarea produsului cât și la folosirea, reciclarea sau eliminarea acestuia. Comisia Europeană definește achizițiile publice ecologice ca fiind „un proces prin care autoritățile publice doresc să achiziționeze bunuri, servicii și lucrări cu un impact redus asupra mediului, pe durata întregului ciclu de viață al acestora, în comparație cu bunurile, serviciile și lucrările cu aceeași funcție de bază, care ar fi fost achiziționate în sistem clasic”. Rezultă astfel că, achizițiile publice ecologice sunt un instrument important pentru atingerea obiectivelor politicii de mediu legate de schimbările climatice, utilizarea resurselor și consumul și producția durabile. În România, Legea nr. 69 din aprilie 2016 privind achizițiile publice verzi definește achiziția publică verde, ca fiind procesul prin care autoritățile contractante utilizează criterii privind protecția mediului care să permită

îmbunătățirea calității prestațiilor și optimizarea costurilor cu achizițiile publice pe termen scurt, mediu și lung. Acest act normativ în materie are ca obiectiv stabilirea cadrului legal de desfășurare a achizițiilor publice verzi, și ca și scop, următoarele: promovarea protecției mediului și a dezvoltării durabile; promovarea consumului și producției durabile, precum și a eficienței utilizării resurselor; încurajarea dezvoltării și aplicării tehnologiilor curate și prietenoase cu mediul; promovarea progresului social care favorizează dezvoltarea economică; asigurarea utilizării eficiente a fondurilor, prin promovarea produselor, serviciilor și lucrărilor cu impact minim asupra mediului, în aplicarea uneia dintre procedurile de atribuire prevăzute de legislația privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, de către autoritățile contractante; îmbunătățirea calității prestațiilor și optimizarea costurilor pentru achizițiile publice pe termen scurt, mediu și lung, precum și dezvoltarea pieței interne a produselor, serviciilor, lucrărilor și tehnologiilor verzi.